

РЕАЛІЗАЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ МОДЕЛІ СПОРТУ НА ПРИКЛАДІ РІЗНИХ КРАЇН

Ольга Макаренко, Тетяна Кропивницька

Національний університет фізичного виховання і спорту, Київ, Україна

Анотація. Сучасний розвиток спорту в Європі визначається спільними цінностями та принципами, закріпленими в Білій книзі спорту Європейського Союзу та Європейській спортивній хартії. Європейська модель спорту розглядається як багаторівнева система, що поєднує державне регулювання, автономію спортивних організацій, фінансову солідарність і соціальну відповідальність. Вивчення досвіду країн, які послідовно впроваджують ці принципи, є важливим для вдосконалення системи управління спортом в Україні.

Мета. Аналіз реалізації європейської моделі спорту в різних країнах, зокрема Франції, Німеччині, Великій Британії, Іспанії, Італії.

Методи. Аналіз літературних джерел, документальних матеріалів та інформації з офіційних сайтів організацій; синтез та узагальнення; порівняння; системний підхід.

Результати. Результати аналізу систем організації спорту в провідних країнах Європи та їх порівняння дозволили виділити спільні та відмінні риси. Спільним є: реалізація принципів рівності, різноманітності, інклюзії, забезпечення доступу до спорту всіх соціальних груп; головний фокус – розвиток масового спорту; дотримання принципів належного врядування; врахування особливостей і запитів територіальних громад; широка автономія громадських організацій; фундамент спортивної системи – клуби, які є членами федерацій; прозорі статистичні дані завдяки системі ліцензування/членства в спортивних організаціях; типові джерела фінансування з постійним зростанням частки з місцевих бюджетів та прерогативою підтримки масового спорту. Відмінними рисами визначено: ступінь централізації системи спорту, наявність профільного органу державної виконавчої влади, а також Закону про спорт; широта повноважень НОК; співвідношення між джерелами фінансування спорту, існування надходжень від лотерей; розроблення законодавства про спонсорство або меценатство.

Висновки. Вибір підходу в управлінні організаційною системою спорту залежить від форми державного устрою, історичних умов, рівня залученості громадськості до спорту, спортивних традицій і фінансових можливостей держави. Для адаптації вітчизняної системи спорту до європейської моделі необхідно впроваджувати ті підходи, які є спільними для країн, досвід яких вивчався.

Ключові слова: європейська модель спорту, Франція, Німеччина, Велика Британія, Італія, Іспанія, спортивне управління, порівняльний аналіз.

Olha Makarenko, Tetiana Kropyvnytska

IMPLEMENTATION OF THE EUROPEAN MODEL OF SPORT ON THE EXAMPLE OF DIFFERENT COUNTRIES

Abstract. The modern development of sport in Europe is determined by shared values and principles enshrined in the White Paper on Sport of the European Union and the European Sports Charter. The European model of sport is considered as a multi-level system that combines state regulation, the autonomy of sports organizations, financial solidarity, and social responsibility. Studying the experience of countries that consistently implement these principles is important for improving the sports management system in Ukraine.

Objective: to analyze the implementation of the European model of sport in various countries, in particular France, Germany, the United Kingdom, Spain, and Italy.

Methods: analysis of literature sources, documentary materials, and information from official organizational websites; synthesis and generalization; comparison; systems approach.

Results. The analysis of sports organization systems in leading European countries and their comparison revealed both common and distinctive features. Common features include the implementation of the principles of equality, diversity, inclusion, ensuring access to sport for all social groups; the main focus on the development of mass sport; adherence to the principles of good governance; consideration of local community needs and characteristics; broad autonomy of public organizations; the foundation of the sports system being clubs that are members of federations; transparency of statistical data ensured through licensing and membership systems in sports organizations; typical sources of funding with a growing share from local budgets, prioritizing the support of mass sport. Distinctive features include the degree of centralization of the sports system, the presence of a specialized state executive body and a Sports Law; the scope of powers of National Olympic Committees; the ratio between sources of sports funding and the existence of lottery-based revenues; and the development of legislation on sponsorship and patronage.

Conclusion. The choice of an approach to managing the organizational system of sport depends on the form of state structure, historical conditions, the level of public involvement in sport, sports traditions, and the financial capacity of the state. To adapt the national sports system to the European model, it is necessary to implement those approaches that are common to the countries whose experience has been analyzed.

Keywords: European model of sport, France, Germany, United Kingdom, Italy, Spain, sports management, comparative analysis.

Макаренко О. А., Кропивницька Т. А. Реалізація європейської моделі спорту на прикладі різних країн
Sport Science Spectrum. 2025; 4 : 38–46
DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2025-4-6>

Makarenko O., Kropyvnytska T. Implementation of the european model of sport on the example of different countries
Sport Science Spectrum. 2025; 4: 38–46
DOI: <https://doi.org/10.32782/spectrum/2025-4-6>

Вступ. Європейська модель спорту – система організації фізичної культури і спорту, що сформувалася на основі історичних, соціальних та правових традицій країн Європейського Союзу (ЄС). Вона базується на принципах автономії спортивних організацій, підтримки спорту (масового та вищих досягнень), солідарності, партнерства та соціальної відповідальності, що закріплено в основних документах ЄС, зокрема в Білій книзі спорту та Європейській спортивній хартії [3; 39].

Усі країни Європи імплементували цю модель у свої спортивні системи, проте залишається багато особливостей в її реалізації, на вивчення яких спрямовано запропоноване дослідження.

Дослідження виконано згідно з Планом НДР НУФВСУ на 2021–2025 рр. за темою 1.4 «Теоретико-методологічні засади розвитку професійного, неолімпійського та адаптивного спорту в Україні в умовах реформування сфери фізичної культури і спорту» (номер державної реєстрації 0121U108294).

Мета дослідження – аналіз реалізації європейської моделі спорту в різних країнах, зокрема Франції, Німеччині, Великій Британії, Іспанії, Італії.

Завдання дослідження: проаналізувати системи організації спорту в зазначених країнах; визначити спільні та відмінні риси реалізації європейської моделі спорту в них; виділити концептуальні підходи, які варто впровадити в систему спорту України.

Матеріал і методи. Дослідження є продовженням попереднього, в якому проаналізовано європейську модель спорту на підставі вивчення низки документів європейських інституцій (Ради Європи, ЄС) і виділено її ключові елементи. Головне завдання цього дослідження – вивчити системи організації спорту в провідних країнах Європи та встановити особливості реалізації елементів європейської моделі спорту в них, а саме: дотримання фундаментального права кожної людини без виключень на заняття спортом; орієнтація на суспільні цінності; пірамідална структура, побудована на принципах автономії, демократії, добровільності та на територіальній основі; механізми забезпечення фінансової солідарності; пріоритет за розвитком масового спорту та зосередженість на здоров'ї; центральна роль спортивних федерацій, що об'єднують клуби; сприяння доброчесності, боротьби з допінгом; упровадження принципів належного врядування; запобігання прояву проблем (ксенофобія, расизм, гендерна нерівність, насильство, корупція тощо); головна роль державних органів – формування політики щодо спорту, фінансування, розроблення законодавчих ініціатив, урахування вищезазначених аспектів, опосередковане втручання та співпраця з громадськими спортивними організаціями.

Для аналізу вибрано п'ять європейських країн (Франція, Німеччина, Велика Британія, Іспанія, Італія), які є лідерами на Олімпійських іграх та інших змаганнях, проте мають різні адміністративні устрої та реалізують відмінні підходи до організації спорту. Такий аналіз дає можливість виявити як спільні риси реалізації європейської моделі спорту, так і національні особливості, що можуть бути актуальними для подальшого впровадження в нашої країні.

Методи дослідження: аналіз літературних джерел, документальних матеріалів та інформації з офіційних сайтів

організацій; синтез та узагальнення; порівняння; системний підхід.

Результати. *Франція.* Ключову роль у формуванні спортивної політики відіграє Міністерство спорту, молоді та громадського життя Франції, зокрема його структура – Директорат спорту [26]. Міністерство відповідає за формування національної політики у сфері фізичної культури та спорту, а також за координацію дій на міжвідомчому рівні. Спільно з Міністерством освіти займається підтримкою ініціатив з розвитку інклюзії, фізичного виховання в освітніх закладах, а також забезпеченням рівного доступу до спорту для всіх соціальних груп (дітей, жінок, осіб з інвалідністю, мігрантів тощо). Національна рада спорту виконує координаційні та консультативні функції, сприяючи узгодженню політики між різними організаціями.

Одним із центральних органів, який забезпечує практичну реалізацію державної спортивної політики, є Агентство національного спорту (ANS) [5]. Це унікальна структура, створена у 2019 році за участю всіх основних стейкхолдерів: держави, Національного олімпійського і спортивного комітету Франції, Паралімпійського комітету Франції, представників місцевого самоврядування та приватного сектора. Її заснування передувало проведенню Олімпійських ігор у Парижі 2024 року, і одним із завдань стала реалізація заходів з покращення результатів французьких спортсменів на них. ANS фінансує масовий спорт, підтримує спортсменів високого класу, сприяє розвитку спортивної інфраструктури та впроваджує соціально значущі ініціативи – зокрема ті, що пов'язані з інклюзією та доступністю спорту для всіх груп населення. ANS має делегатів – регіональних префектів, які представляють державу в територіальних громадах. Вони керують частиною державних коштів, призначених для організації спортивної діяльності. Наступним кроком після створення ANS стало заснування спортивних регіональних конференцій, які об'єднують представників місцевої влади, міжмуніципальних громад, федерацій, інших громадських організацій, освітніх установ та бізнесу. Конференції розробляють стратегії розвитку спорту в регіоні на 5-річний термін. Головна мета: критичний аналіз стану розвитку спорту на певній території, розроблення плану дій (територіальний спортивний проєкт), визначення процедури моніторингу та оцінювання результатів. Також функціонують центри ресурсів і підготовки, що забезпечують тренувальний процес, підтримку федерацій та підготовку фахівців на місцях [26].

Національний олімпійський та спортивний комітет Франції (CNOSF) є громадською організацією, що об'єднує всі визнані спортивні федерації. CNOSF представляє Францію в міжнародному олімпійському русі та інших комплексних змаганнях, координує діяльність федерацій, підтримує принципи належного врядування, демократичного управління та прозорості. Він також опікується реалізацією програм розвитку спорту серед молоді та аматорів, просуванням етичних стандартів і боротьбою з допінгом [21]. Паралельно функціонує Паралімпійський комітет Франції (CPSF), що координує розвиток спорту для осіб з інвалідністю.

Центральну роль у структурі спорту відіграють національні спортивні федерації, які створюються як асоціації. У Франції станом на 2025 рік функціонує 118 спортивних федерацій, з яких 91 – з видів спорту, решта – за певними

напрямами спортивної діяльності (наприклад, «Спорт для всіх», муніципальних спортивних офісів, шкільного та університетського спорту тощо). Федерації об'єднують 156 тис. клубів із 18 млн ліцензованих членів. Відповідно до Закону «Про асоціації» (1901 р.) більшість спортивних клубів та федерацій функціонують як неприбуткові організації [24].

Основним нормативним документом, який регулює спортивну діяльність, є Кодекс спорту (Code du sport), що визначає загальні принципи організації фізичної активності, правила функціонування федерацій, порядок державного контролю та вимоги до безпеки спортивних заходів [8]. Відповідно до статті L131-1 Кодексу спорту Франції, спортивні федерації повністю незалежні. Водночас держава контролює дотримання ними стандартів безпеки, принципів рівного доступу, управлінської прозорості та доброчесності. Також, згідно зі статтею L. 131-12 Кодексу спорту Франції, державні службовці можуть виконувати обов'язки спортивних технічних консультантів для федерацій. До їх повноважень відносяться питання розвитку спорту для всіх, елітного спорту, навчання управлінських кадрів. Вони сприяють реалізації державної спортивної політики та забезпечують узгодженість між спортивними проєктами федерацій і пріоритетними напрямками профільного Міністерства, контролюють належне використання державних коштів.

Фінансування спорту поєднує державну підтримку та активну участь місцевих органів влади. Загальні річні витрати на спорт перевищують 20 млрд євро, причому понад 60% цієї суми припадає на місцеві органи влади – комунальні, департаментальні та регіональні бюджети. Держава через профільне Міністерство та ANS виділяє близько 6,5 млрд євро [26]. Фінансування розподіляється відповідно до положень Кодексу спорту Франції та щорічних законів про державний бюджет. Під час підготовки до Олімпійських і Паралімпійських ігор 2024 року загальні витрати на спорт зросли до 40 млрд євро. Франція стала країною, яка найбільше в ЄС виділяє фінансів на спорт. У 2025 році особливу увагу приділено підтримці інклюзивності: 20% бюджету ANS спрямовано на проєкти, що розширюють участь жінок у спорті.

Підтримка спорту здійснюється також через національну лотерею: 21% акцій компанії, яка веде цю діяльність та організовує ставки на результати спортивних поєдинків, належить уряду Франції.

Активно долучається до фінансування і приватний сектор: за даними аналітичного огляду Project Play, понад 46% компаній у Франції підтримують спортивні ініціативи через спонсорство, меценатство або соціальні програми [15]. У Франції функціонує Закон про меценатство № 2003-709 від 1 серпня 2003 року [25], який поширюється і на неприбуткові спортивні організації. Закон про спонсорство відсутній.

Гарною практикою є те, що французький уряд визнає спорт «ліками». Лікарі виписують «спортивні рецепти», які можна використовувати для покриття витрат на тренування під керівництвом кваліфікованих тренерів, що співпрацюють з національними федераціями. Профільне Міністерство також створило Pass'Sport – фінансовий ваучер на 50 євро для кожної дитини та молодої людини для

покриття або субсидування реєстраційних внесків у місцеві спортивні клуби [15].

Німеччина. Відсутній спеціальний орган державної влади у сфері спорту. Спортивні питання на державному рівні знаходяться під юрисдикцією Міністерства внутрішніх справ (BMI). Основною громадською організацією виступає Німецький олімпійський спортивний союз (DOSB) [13], який виконує функції Національного олімпійського комітету, інтегрує національні збірні для участі в міжнародних комплексних змаганнях. Членами DOSB є всі спортивні організації країни, які представляють три ланки:

1) спортивні союзи 16 федеральних земель (LSB), головна діяльність яких спрямована на розвиток масового (аматорського) спорту і резервного спорту. Ця ланка охоплює переважну частину суспільства;

2) національні структури (федерації, асоціації), функціонування яких спрямовано на елітний спорт, підготовку збірних команд. Станом на 2025 рік до DOSB входять 69 спортивних федерацій, у тому числі організації адаптивного спорту – Національний паралімпійський комітет, Німецька спортивна федерація глухих і Спеціальна Олімпіада Німеччини. До цієї ланки також відносяться спортивні школи, гімназії, елітні школи спорту, олімпійські бази, які функціонують під керівництвом DOSB і Німецького фонду допомоги спорту (SDSH). Ці дві ланки у свою чергу контролюють діяльність спортивних клубів на рівні округів, районів, міст;

3) 17 асоціацій зі спеціальними завданнями, наприклад, що розвивають університетський спорт (ADN), спорт поліцейських, спортивну медицину, науку, об'єднують тренерів, виробників спортивних товарів тощо.

Основою системи організації спорту в Німеччині виступають клуби. Німеччина – країна з давно сформованою клубною системою. Спортивні клуби існували ще у XIX ст., але про них як автономних і демократичних суб'єктів спорту можна говорити після Другої світової війни. Станом на 2025 рік у 86 000 спортивних клубів займається понад 28 мільйонів осіб [13].

У країні немає єдиного закону про спорт, а правові норми щодо цієї сфери інтегровані в цивільне, адміністративне та кримінальне законодавство. Федеративний устрій Німеччини зумовлює децентралізований підхід. Розвиток спорту насамперед розглядається на рівні кожної землі, яка приймає власні нормативно-правові акти, відповідно до яких адміністрації міст цієї землі розробляють перспективні політики спільно зі спортивними організаціями і школами. Важливим моментом є експертний супровід з метою допомоги в цих питаннях з боку закладів вищої освіти [13].

Фінансування спорту відбувається за рахунок держави, бюджетів земель та міст, спонсорства, членських внесків. Тут відсутній закон про спонсорство, а держава не створює умов для пільгового оподаткування спонсорів. Проте підписуються спонсорські угоди зі спортивними організаціями на основі Цивільного кодексу Німеччини, на підставі яких спонсор отримує, як правило, рекламу [36]. Детальний аналіз системи спорту в Німеччині викладено в попередніх публікаціях [2].

Велика Британія. Відповідальність за формування загальної стратегії розвитку спорту несе державний

орган – Департамент культури, медіа та спорту (DCMS), який підпорядковується Кабінету Міністрів Великої Британії. Він координує діяльність UK Sport і Sport England, які є державними структурами і відповідають за розвиток спорту вищих досягнень і масового спорту відповідно [12]. Створені шляхом реорганізації Спортивної ради В. Британії після невдалого виступу на Іграх Олімпіади 1996 року.

UK Sport виконує функції зі стратегічного управління спортом вищих досягнень, зокрема забезпечує підготовку спортсменів до Олімпійських та Паралімпійських ігор, підтримуючи понад 40 національних федерацій. Ця організація використовує модель цільового фінансування: найбільші інвестиції отримують ті види спорту, що мають найбільший потенціал до здобуття медалей. Ключовими джерелами надходжень є державне фінансування та кошти національної лотереї, яка забезпечує понад 60% бюджету UK Sport. У період 2021–2025 років було передбачено понад £345 млн на підготовку до Олімпійських ігор та близько £24 млн – до зимових ігор, що спрямовано на підтримку олімпійських програм, науковий супровід, медичне забезпечення, підготовку тренерів та менеджерів [38].

Серед основних стратегічних напрямів Sport England – залучення до спорту дітей, молоді, жінок, людей з інвалідністю та представників національних меншин, підтримка місцевих ініціатив, упровадження інклюзивних практик, фінансування спортивних клубів та шкільних програм, розбудова спортивної інфраструктури в Англії. Щорічний обсяг фінансування становить близько £250–300 млн, значна частина з яких розподіляється через грантові програми. Під час пандемії COVID-19 спрямовано понад £270 млн на підтримку громадських спортивних організацій, що підтверджує гнучкість і соціальну орієнтованість системи [35]. Подібну роль у своїх провінціях відіграють Sport Wales, Sport Scotland та Sport Northern Ireland.

Окрему роль відіграє Національний олімпійський комітет В. Британії (BOA). Це незалежна громадська організація, яка відповідає за підготовку та участь національної команди Team GB у літніх та зимових Олімпійських іграх. BOA координує роботу з відповідними федераціями, UK Sport і міжнародними структурами, але не отримує прямого державного фінансування, покладаючись на спонсорство, партнерства та приватні джерела [37].

Національним федераціям належить провідна роль у плануванні, регулюванні та реалізації програм у відповідних видах спорту. Федерації мають автономію в прийнятті рішень і формуванні політики в межах своїх видів спорту, однак підзвітні державним структурам через вимоги Code for Sports Governance [35].

У структурі британської спортивної системи ключову роль відіграють спортивні клуби, які функціонують під егідою національних федерацій. Згідно з даними Sport England та офіційною базою Active Places, тут налічується понад 151 тис. спортивних клубів та секцій, 115 тис. об'єктів інфраструктури різного рівня [28; 31].

Закон про спорт у Великій Британії відсутній. Проте UK Sport та Sport England розробили та запровадили у 2016 році Кодекс управління спортом (UK Code for Sports Governance) (оновлений у 2021 році). Він установлює високі стандарти управління, прозорості, фінансової звітності, гендерної рівності та участі громадськості в прийнятті

рішень для всіх організацій, що претендують на державне фінансування або надходжень від лотерей. Кодекс є обов'язковим для понад 100 національних спортивних організацій та федерацій [4]. Крім цього, діяльність спортивних організацій регулюється нормами загального законодавства (наприклад, законами Про охорону праці, Про рівність, Про благодійні (неприбуткові) організації та ін.).

Фінансування спорту включає декілька ключових джерел: державні кошти, що виділяються DCMS; надходження з національної лотереї, що спрямовуються UK Sport і чотирьом провінціальним спортивним організаціям; грантові програми і стипендії; приватні інвестиції та спонсорство, які стимулюються завдяки податковим пільгам; місцеві бюджети, які фінансують спортивну інфраструктуру та клуби на рівні громад [34]. Окремого закону, який би регулював спонсорство немає, проте є нормативні акти, які забезпечують прозорість, етичність і відповідальність у комерційних відносинах.

У 2025 році уряд анонсував нові інвестиції в спорт загальним обсягом понад £900 млн, з яких £500 млн передбачено на підготовку до великих міжнародних змагань (включно з чемпіонатом Європи з футболу – Євро-2028), а £400 млн – на розвиток місцевої інфраструктури [12]. Цей підхід відповідає довгостроковій стратегії країни – зробити спорт і фізичну активність доступними для всіх, незалежно від віку, статі, етнічного походження чи соціального статусу.

Іспанія. Ключову координаційну функцію у сфері спорту на національному рівні виконує Вища спортивна рада (CSD) – автономний орган у складі Міністерства освіти, професійної підготовки та спорту Іспанії [27]. Вона відповідає за формування і реалізацію загальнодержавної політики у сфері спорту, розподіл державного фінансування, розроблення спортивних програм сприяння фізичній активності та спорту, реєстрацію національних федерацій і координацію співпраці з регіональними адміністраціями з власними повноваженнями у сфері фізичної культури й спорту [10]. Водночас 17 автономних спільнот (територіальних одиниць) Іспанії мають широкі повноваження щодо управління спортом на своїй території: вони можуть розробляти власні спортивні закони, створюють регіональні ради, формують бюджети на підтримку інфраструктури, клубів і програм.

Національний олімпійський комітет (COE) є незалежною громадською організацією, яка співпрацює з CSD і спортивними федераціями на партнерських засадах. Він координує підготовку спортсменів до участі в Олімпійських іграх, сприяє розвитку олімпійських видів спорту, взаємодіє з міжнародними організаціями та сприяє реалізації принципів Олімпійської хартії [9].

В Іспанії функціонує понад 60 національних спортивних федерацій, які представляють як олімпійські, так і неолімпійські види спорту й виконують типові для федерацій функції [10]. Також вони повинні дотримуватися вимог Закону щодо прозорості, звітності та гендерної рівності в керівництві [10].

В Іспанії налічується 78 690 тис. спортивних клубів. Залежно від кількості видів спорту, які вони пропонують, входять до однієї або кількох із 600 регіональних федерацій, що діють у кожній автономній спільноті [6].

Юридичною основою спортивної системи країни є Закон про спорт (Ley 39/2022, del Deporte), який набув чинності 1 січня 2023 року та замінив попередній закон 1990 року. Нова редакція адаптована до сучасних викликів, зокрема містить положення про гендерну рівність, права спортсменів, цифрову трансформацію, прозорість і належне врядування. Він закріплює право кожного на заняття спортом, визнає соціальну функцію фізичної активності та спорту, підкреслює важливість захисту прав дітей і осіб з інвалідністю, а також передбачає державну підтримку для розвитку як елітного, так і масового спорту [22].

Фінансування спорту в Іспанії: основна частина коштів надходить із державного бюджету через CSD, який розподіляє між спортивними федераціями, COE, автономними громадами й окремими проектами. Значну частину витрат покривають бюджети автономних регіонів, а також муніципалітетів, які відповідають за інфраструктуру, підтримку місцевих клубів і організацію заходів. У країні також широко використовується механізм податкових пільг для спонсорів, які фінансують спорт (Закон 34/1988 «Загальне рекламне право»). Окремі регіони мають власні додаткові нормативні акти з підтримки спонсорства, що відповідає принципу фінансової солідарності та сприяє розвитку різних форм участі бізнесу в спортивному секторі. У 2023 році загальний обсяг державного фінансування спорту становив 375 млн євро, включаючи цільові програми: підтримки жіночого спорту, інклюзивності, цифровізації, реконструкції спортивної інфраструктури та участі в міжнародних змаганнях [29]. Ще одним джерелом фінансування спорту, хоч і незначним, є лотереї: з національної (SELAE) – виплачуються стипендії олімпійцям і їх тренерам, La Quiniela – підтримує футбол (як професійний, так і аматорський).

Італія. Державним органом координації розвитку спорту є Департамент спорту при Раді міністрів (у період з 1998 до 2006 рр. таким органом було Міністерство культурної спадщини та культурної діяльності Італії). Очолює Департамент міністр молоді та спорту («без портфелю», тобто відсутнє профільне міністерство). На Департамент покладено функції розроблення, координації та реалізації регуляторних, адміністративних, культурних та соціальних ініціатив у сфері спорту; міжнародні відносини; комунікація з інституційними та територіальними органами, спортивними та іншими організаціями, діяльність яких дотична до сфери спорту; сприяння запобіганню допінгу та насильству в спорті, маніпулювання змаганнями; контроль за Національним олімпійським комітетом Італії, Паралімпійським комітетом Італії, Інститутом кредитування спорту тощо; визначення керівних принципів управління у сфері спорту; внесення пропозицій та здійснення консультацій щодо їх дотримання; просування та координація спортивних подій національного та міжнародного значення; моніторинг питань прозорості та ефективності ринку аудіовізуальних прав на спортивні події, організованих на національному рівні, а також регулювання розподілу фінансових ресурсів (спільно з міністрами економіки та фінансів, європейської політики, економічного розвитку); підтримка ініціатив з дотримання цінностей спорту; діяльність, пов'язана з фінансуванням будівництва, ремонту

спортивних об'єктів; контроль за використанням ресурсів спортивними організаціями тощо [11].

Решту функцій щодо координації і контролю за розвитком спорту в країні покладено на Національний олімпійський комітет Італії (CONI), повноваження якого дуже широкі: розвиток спорту всіх рівнів, починаючи з дошкільного; визначення механізму роботи між федераціями та клубами; контроль за проведенням змагань, підготовкою спортсменів, затвердження критеріїв, за якими федерації отримують кошти від CONI; співпраця з міжнародними організаціями, органами державної влади, місцевими адміністраціями в програмах сприяння та підтримки спорту; затвердження критеріїв та способів перевірок ефективності діяльності, у т.ч. фінансової, структур, що визнаються та патронуються CONI; встановлення принципів, яким мають відповідати статuti спортивних організацій, що прагнуть отримати визнання CONI; розроблення Кодексу спортивної поведінки і контроль за його дотриманням усіма учасниками національного спортивного руху тощо [18].

Членами CONI виступають 97 організацій [17], з яких 60 – федерації з видів спорту. Федерація, що отримала визнання CONI, має право використовувати його логотип, претендувати на фінансування. Бюджети національних спортивних федерацій щорічно затверджуються Федеральною радою та подаються на затвердження Національної ради CONI.

Як і в інших країнах ЄС, клуби тут становлять основу спорту. Історія появи і розповсюдження клубів схожа на процеси, що відбувалися в Німеччині. В Італії станом на 2025 р. функціонує близько 120 тис. клубів, в яких займаються 12 млн осіб [17]. Відповідно до Положення про аматорський спорт, яке міститься в Законі 289/2002 [14], спортивні споруди, якими керує місцева територіальна влада, відкриті для всіх громадян і мають бути доступні, на основі об'єктивних критеріїв, усім спортивним клубам і асоціаціям.

У 2002 році Міністерством економіки та фінансів створено організацію (по суті – державний фонд) «Спорт і здоров'я», усі акції якого належать Міністерству. Первинна мета її створення полягала в забезпеченні фінансової стабільності CONI, але згодом функціонал розширився, і нині тут розподіляються державні кошти на потреби спорту. Залежно від спрямування проекту виділяти фінансові ресурси можуть й інші державні установи. Наприклад, проєкт «Спорт та інтеграція» реалізується організацією «Спорт і здоров'я», фінансується – Міністерством праці та соціальної політики.

Єдиний Закон про спорт відсутній, проте прийнято низку законодавчих актів, що регулюють спортивні питання: Закон «Делегування повноважень: Урядові та інші положення щодо організації спортивної системи, спортивних професій, а також спрощення процедур» [20], Закон «Про проведення Олімпійських та Паралімпійських ігор у Мілані-Кортіні 2026 року та Фінального турніру ATP з тенісу в Турині 2021 року» [7], Закон «Втручання у сферу незаконних азартних ігор і ставок та захист чесності проведення спортивних змагань» [19] та низка указів, постанов, декретів тощо.

В Італії існує законодавство, що підтримує спортивне спонсорство і створює умови для пільгового оподаткування.

Таблиця 1 – Порівняння спортивних систем країн Європи

Країна	Наявність закону про спорт	Джерело фінансування	Органи державної влади	Громадські організації	Рівень втручання держави
Франція	+	Держава, регіони, місцеві органи, спонсорство, меценатство, нац. лотерея та гемблінг, членські внески	Міністерство спорту, молоді та громадського життя, Агентство національного спорту	Національний олімпійський та спортивний комітет, спортивні федерації (91 – з видів спорту), клуби (156 тис.)	Високий, централізована модель
Німеччина	–	Держава, федеральні землі, місцеві органи, спонсорство, членські внески	Міністерство внутрішніх справ	Німецький олімпійський спортивний союз, спортивні союзи федеральних земель, спортивні асоціації та федерації (66 – з видів спорту), клуби (86 тис.)	Низький, децентралізована модель
Велика Британія	–	Держава, провінції, місцеві органи, нац. лотерея, спонсорство, меценатство, членські внески	Департамент культури, медіа та спорту, UK Sport і окремі організації чотирьох провінцій	Національний олімпійський комітет, спортивні федерації, (79 – з видів спорту), клуби (151 тис.)	Середній, децентралізована модель
Іспанія	+	Держава, регіони, місцеві органи, спонсорство, лотереї, членські внески	Міністерство освіти, професійної підготовки та спорту	Національний олімпійський комітет, спортивні федерації (66 – з видів спорту), клуби (79 тис.)	Високий, централізована модель зі значними повноваженнями регіонів
Італія	–	Держава, регіони, місцеві органи, спонсорство, членські внески	Департамент спорту при Раді міністрів	Національний олімпійський комітет, спортивні федерації (60 – з видів спорту), клуби (120 тис.)	Середній, децентралізована модель

Дозволяється з 21% суми податку на додану вартість до половини коштів спрямувати на спорт [33]. Це поширюється на компанії або підприємців, що підтримують: 1) професійні спортивні клуби; 2) ліги, які організують національні командні чемпіонати з олімпійських видів спорту; 3) громадські організації, що є в реєстрі CONI. Є низка вимог до таких підприємств (щодо розміру прибутку), але головний – прозорість і легкість у відстеженні завдяки використанню електронних платіжних систем.

Детальний аналіз системи спорту в Італії викладено в попередніх публікаціях [1].

Дискусія. Результати аналізу систем організації спорту в провідних країнах Європи та їх порівняння (табл. 1) дозволили виділити спільні та відмінні риси. Усі досліджені країни у своїй політиці враховують принципи, викладені в Білій книзі спорту ЄС [39] та Європейській спортивній хартії Ради Європи [3].

Спільне для країн, практика яких вивчалася: забезпечення доступу до спорту всіх соціальних груп, тобто реалізація принципів рівності, різноманітності, інклюзії; головний фокус – розвиток масового спорту з розумінням його ролі для спорту вищих досягнень; дотримання принципів належного врядування в діяльності організацій; врахування особливостей і запитів територіальних громад; широка автономія громадських організацій; фундамент спортивної системи – клуби, які є членами федерацій; прозорі статистичні дані завдяки системі ліцензування/членства в спортивних організаціях; типові джерела фінансування з постійним зростанням частки з місцевих бюджетів та прерогативою підтримки масового спорту.

Крім того, країни, досвід яких розглянуто, вирізняються високим рівнем розвитку економіки у світі, отже і в Європі: Німеччина – третя економіка в світі за рівнем номінального ВВП, Велика Британія – шоста, Франція – сьома; Італія – восьма, Іспанія – тринадцята [23].

Відмінними рисами визначено: ступінь централізації системи спорту, наявність профільного органу державної виконавчої влади, а також Закону про спорт; широта повноважень НОК; різний внесок від джерел фінансування спорту, існування надходжень від лотереї або гемблінгу; розроблення законодавства про спонсорство або меценатство.

Найменша централізація і втручання держави в спорт спостерігається в Німеччині. Найбільш централізовані системи управління – у Франції та Іспанії. У Франції спостерігається відносно високий рівень державного контролю над системою організації спорту, що, ймовірно, зумовлено пізніми процесами децентралізації влади (з 1982 року) [32]. Хоча з того часу наявні поступова еволюція і відхід від державоцентричної моделі в управлінні спортом, розширення ступеня включення регіональних та місцевих органів влади, громадських організацій, створення умов для приватних інвестицій [16]. В Іспанії це пов'язано з пізнім початком процесів демократизації суспільства після багаторічного періоду диктатури режиму генерала Франко, відносно нещодавнім вступом до ЄС (1986) [30].

Установлено, що значний вплив на зміни в організаційно-правовому та фінансовому забезпеченні спорту має загальнокомандний результат на Олімпійських іграх (особливо невдачі), що суттєво посилює централізацію з боку

держави (приклад Франції, Великої Британії). Також у цих країнах існує практика розділення функцій між державними органами на той, що формує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, і той, що її реалізує.

Вибір підходу в управлінні організаційною системою спорту залежить від форми державного устрою, історичних умов, рівня залученості громадськості до спорту, спортивних традицій і фінансових можливостей держави.

У сучасних умовах активного руху України в напрямі європейської інтеграції досвід країн ЄС у сфері управління спортом є надзвичайно важливим. Підходи, що виявилися спільними для країн, досвід яких вивчався, слугують маркерами для змін нашої системи організації спорту.

Висновки. Аналіз спортивних систем Франції, Німеччини, Великої Британії, Іспанії, Італії підтвердив наявність загальноєвропейських орієнтирів у побудові політики у сфері спорту. Зокрема, усі ці країни дотримуються базових принципів, визначених у Білій книзі спорту ЄС та Європейській спортивній хартії, як-от автономія спортивних організацій, підтримка спорту як суспільного блага, багаторівневе управління та солідарність. У кожній із країн реалізація цих принципів має власні особливості, що зумовлено політико-адміністративною структурою, історичними умовами, рівнем громадянської активності, економічними можливостями та сформованими інституційними практиками.

Виявлено спільні й відмінні риси реалізації європейської моделі спорту в зазначених країнах. Спільним

є: впровадження принципів рівності, різноманітності, інклюзії, забезпечення доступу до спорту всіх соціальних груп; головний фокус – розвиток масового спорту; дотримання принципів належного врядування в діяльності організацій; урахування особливостей і запитів територіальних громад; широка автономія громадських організацій; фундамент спортивної системи – клуби, які є членами федерацій; прозорі статистичні дані завдяки системі ліцензування/членства в спортивних організаціях; типові джерела фінансування з постійним зростанням частки з місцевих бюджетів та прерогативою підтримки масового спорту.

Відмінними рисами визначено: ступінь централізації системи спорту, наявність профільного органу державної виконавчої влади, а також Закону про спорт; широта повноважень НОК; різний внесок від джерел фінансування спорту, існування надходжень від лотереї або гемблінгу; розроблення законодавства про спонсорство або меценатство.

Для адаптації української системи спорту до європейської моделі необхідно впроваджувати ті підходи, які є спільними для країн, досвід яких вивчався.

Перспективи подальших досліджень полягають у вдосконаленні організаційно-управлінських механізмів розвитку спорту в Україні відповідно до європейської моделі з урахуванням вітчизняного досвіду та кращих практик країн Європи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кропивницька Т. Зарубіжний досвід функціонування неолімпійського спорту (на прикладі Італії). *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2024. № 4. С. 72–77. <https://doi.org/10.32652/tmfv.2023.4.72-77>
2. Кропивницька Т., Макаренко О. Зарубіжний досвід функціонування неолімпійського спорту (на прикладі Німеччини). *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2022. № 2. С. 76–83. <https://doi.org/10.32652/tmfv.2022.2.76-83>
3. Переглянута Європейська Спортивна Хартія. Страсбург : Рада Європи, 2022. 34 с. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/Spivrobitnuctvo%20z%20radoy%20EU/PREMS%20039224%20UKR%202584%20Revised%20European%20Sports%20Charter.pdf (дата звернення: 15.06.2025).
4. A Code for Sports Governance. Sport England and UK Sport, 2021. 68 с. URL: <https://www.sportsgovernanceacademy.org.uk/media/0f0fz15x/a-code-for-sports-governance.pdf> (дата звернення: 18.10.2025).
5. Agence nationale du Sport. *Agence nationale du sport*. URL: <https://www.agencedusport.fr> (дата звернення: 18.10.2025).
6. Anuario de estadísticas deportivas 2025. Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes, 2025. 235 с. URL: <https://www.educacionfpydeportes.gob.es/dam/jcr:696669e4-e0c0-4c93-9fa9-c961a6c17cb5/aed-2025.pdf> (дата звернення: 18.10.2025).
7. Atto Senato n. 1777 : 15.04.2020, № 16. *Senato della Repubblica*. С. 44. URL: <https://www.senato.it/legislature/18/leggi-e-documenti/disegni-di-legge/scheda-ddl?tab=datiGenerali&did=52916> (дата звернення: 19.10.2025).
8. Code du sport. *Légit France – Le service public de la diffusion du droit*. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071318 (дата звернення: 18.10.2025).
9. Comité – Comité Olímpico Español (COE). *Comité Olímpico Español*. URL: <https://www.coe.es/comite/> (дата звернення: 18.10.2025).
10. Consejo Superior de Deportes. *CSD – Consejo Superior de Deportes*. URL: <https://www.csd.gob.es> (дата звернення: 18.10.2025).
11. Decreto del presidente del consiglio dei ministri 12 novembre 2022 : Delega di funzioni al Ministro senza portafoglio dott. Andrea ABODI. (22A06784) від 25.11.2022. № 276. *Gazzetta Ufficiale*. URL: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2022/11/25/22A06784/sg> (дата звернення: 18.10.2025).
12. Department for Culture, Media and Sport. *GOV.UK*. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/departement-for-culture-media-and-sport> (дата звернення: 18.10.2025).
13. Deutscher olympischer sportbund. *DOSB*. URL: <https://www.dosb.de/> (дата звернення: 18.10.2025).
14. Disposizioni per l'attività sportiva dilettantistica (Legge 289/2002) : від 22.10.2014, № 146. *Asso360 II Software di contabilità e gestionale per le associazioni sportive e no profit*. 20.07.2016. URL: <https://www.asso360.it/blog/legge-289-2002-articolo-90-comma-8/> (дата звернення: 18.10.2025).
15. France – World's Leading Sport Systems – Project Play. *Project Play*. URL: <https://projectplay.org/world-sport-systems/france> (дата звернення: 29.06.2025).
16. Gasparini W. Sports organisations and policies in France. *Taylor & Francis Group*. 2020. С. 13. URL: <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781351118064-8/sports-organisations-policies-france-william-gasparini?context=ubx&refId=f2072bce-4e3f-4d53-9352-c6b6159fa249> (дата звернення: 18.10.2025).
17. Italian National Olympic Committee. *CONI*. URL: <https://www.coni.it/en/coni-eng.html> (дата звернення: 18.10.2025).
18. Laws and Statute. *Comitato Olimpico Nazionale Italiano (CONI)*. URL: <https://www.coni.it/en/coni-eng/laws-and-statute.html> (дата звернення: 18.10.2025).
19. LEGGE 13 dicembre 1989, n. 401 : Interventi nel settore del giuoco e delle scommesse clandestini e tutela della correttezza nello svolgimento di ((manifestazioni sportive)) від 13.12.1989 № 401 : станом на 09.08.2025. *Normattiva*. URL: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:1989-12-13:401> (дата звернення: 18.10.2025).
20. LEGGE 8 agosto 2019, n. 86 : Deleghe al Governo e altre disposizioni in materia di ordinamento sportivo, di professioni sportive nonche' di semplificazione. (19G00098) від 08.08.2019, № 86. *Gazzetta Ufficiale*. 2019. 16.08. URL: <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2019/08/16/19G00098/sg> (дата звернення: 18.10.2025).
21. Les Missions. *CNOSF*. URL: <https://cnosf.franceolympique.com/les-missions> (дата звернення: 18.10.2025).
22. Ley 39/2022, de 30 de diciembre, del Deporte : 31.12.2022, № 314. *Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado*. 2022. 31.12 C. 193306–193397. URL: https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2022-24430 (дата звернення: 18.10.2025).

23. List of countries by GDP (nominal). *Wikipedia, the free encyclopedia*. URL: [https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_\(nominal\)](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(nominal)) (дата звернення: 18.10.2025).
24. Loi du 1er juillet 1901 relative au contrat d'association. *Légifrance – Le service public de la diffusion du droit*. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGITEXT000006069570/> (дата звернення: 18.10.2025).
25. LOI n° 2003-709 du 1er août 2003 relative au mécénat, aux associations et aux fondations (rectificatif). *Légifrance – Le service public de la diffusion du droit*. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000244095/> (дата звернення: 18.10.2025).
26. Ministère des Sports, de la Jeunesse et de la Vie associative. *sports.gouv.fr*. URL: <https://www.sports.gouv.fr> (дата звернення: 18.10.2025).
27. Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes. *Web del Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes*. URL: <https://www.educacionfpydeportes.gob.es/ministerio.html> (дата звернення: 18.10.2025).
28. More adults are active in areas with a higher number of sports facilities. *Active Together*. URL: <https://www.active-together.org/news/2024/03/more-adults-are-active-in-areas-with-a-higher-number-of-sports-facilities> (дата звернення: 18.10.2025).
29. Presupuestos del CSD en 2023. *CSD – Consejo Superior de Deportes*. URL: <https://www.csd.gob.es/es/presupuestos-del-csd-en-2023> (дата звернення: 18.10.2025).
30. Puig N., Martínez J., García B. Sport policy in Spain. *International Journal of Sport Policy and Politics*. 2010. Т. 2, № 3. P. 381–390. <https://doi.org/10.1080/19406940.2010.519343>
31. Report: number of sports clubs in the UK reaches 151,000. *Club Management Association of Europe*. URL: https://www.cmaeurope.org/cmae_news/number-of-sports-clubs-in-uk (дата звернення: 18.10.2025).
32. Schut P.O., Collinet C. French sports policies for young people: fragmentation and coordination modes. *International Journal of Sport Policy and Politics*. 2014. Т. 8, № 1. P. 117–134. <https://doi.org/10.1080/19406940.2014>.
33. Sponsorships in favour of Amateur Sports Associations: the Italian Supreme Court rules on the deductibility of costs. *Martini Manna & Partners*. 21.03.2024. URL: https://www.martinimanna.com/blog/sponsorships-in-favour-of-amateur-sports-associations-the-italian-supreme-court-rules-on-the-deductibility-of-costs?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 18.10.2025).
34. Sport England framework document 2023. Department for Culture, Media and Sport. *GOV.UK*. URL: <https://www.gov.uk/government/publications/sport-england-framework-document-2023/sport-england-framework-document-2023> (дата звернення: 18.10.2025).
35. Sport England. *Sport England*. URL: <https://www.sportengland.org> (дата звернення: 18.10.2025).
36. Sportsponsoring – Bestandteile und Vertragsdetails. *WBS.LEGAL*. URL: https://www.wbs.legal/sportrecht/sportsponsoring/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 18.10.2025).
37. Team GB. *Team GB*. URL: <https://www.teamgb.com/> (дата звернення: 18.10.2025).
38. UK Sport. *UK Sport*. URL: <https://www.uksport.gov.uk/about-us> (дата звернення: 18.10.2025).
39. White Paper on Sport. European Commission, 2007. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52007DC0391>

REFERENCES

1. Kropyvnytska, T.A. (2024). Zarubizhnyi dosvid funktsionuvannya neolimpijskoho sportu (na prykladi Itali) [Foreign experience of functioning of non-Olympic sports (on the example of Italy)]. *Theory and Methods of Physical Education and Sports*, 4, 72–77. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2023.4.72-77>
2. Kropyvnytska, T.A., Makarenko, O.A. (2022). Zarubizhnyi dosvid funktsionuvannya neolimpijskoho sportu (na prykladi Nimechchyny) [Foreign experience of functioning of non-Olympic sports (on the example of Germany)]. *Theory and Methods of Physical Education and Sports*, 2, 76–83. <https://doi.org/10.32652/tmfvs.2022.2.76-83>
3. Perehliadnuta Yevropeiska sportyvna khartiia (2022). Revised European Sports Charter. Strasbourg: Council of Europe, 34 p. Retrieved from https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/Spirovobitnuctvo%20z%20radoy%20EU/PREMS%20039224%20UKR%202584%20Revised%20European%20Sports%20Charter.pdf (access date: 15.09.2025).
4. A Code for Sports Governance. Sport England and UK Sport, 68 p. (2021). Retrieved from <https://sportengland-production-files.s3.eu-west-2.amazonaws.com/s3fs-public/2021-12/A%20Code%20for%20Sports%20Governance.pdf> (access date: 18.10.2025).
5. Agence nationale du Sport. *Agence nationale du sport*. Retrieved from <https://www.agencedusport.fr> (access date: 18.10.2025).
6. Anuario de estadísticas deportivas (2025). Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes, 2025. 235 p. Retrieved from <https://www.educacionfpydeportes.gob.es/dam/jcr:696669e4-e0c0-4c93-9fa9-c961a6c17cb5/aed-2025.pdf> (access date: 18.10.2025).
7. Atto Senato n. 1777: 15.04.2020, No. 16. *Senato della Repubblica*. p. 44. Retrieved from <https://www.senato.it/legislature/18/leggi-e-documenti/disegni-di-legge/scheda-ddl?tab=datiGenerali&did=52916> (access date: 19.10.2025).
8. Code du sport. *Légifrance – Le service public de la diffusion du droit*. Retrieved from https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006071318 (access date: 18.10.2025).
9. Comité Olímpico Español (COE). *Comité Olímpico Español*. Retrieved from <https://www.coe.es/comite/> (access date: 18.10.2025).
10. Consejo Superior de Deportes (CSD). *Consejo Superior de Deportes*. Retrieved from <https://www.csd.gob.es> (access date: 18.10.2025).
11. Decreto del presidente del consiglio dei ministri 12 novembre 2022 : Delega di funzioni al Ministro senza portafoglio dott. Andrea ABODI. (22A06784), *Gazzetta Ufficiale*, 25.11.2022. No. 276. Retrieved from <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2022/11/25/22A06784/sg> (access date: 18.10.2025).
12. Department for Culture, Media and Sport. *GOV.UK*. Retrieved from <https://www.gov.uk/government/organisations/departments-for-culture-media-and-sport> (access date: 18.10.2025).
13. Deutscher Olympischer Sportbund (DOSB). *DOSB*. Retrieved from <https://www.dosb.de> (access date: 18.10.2025).
14. Disposizioni per l'attività sportiva dilettantistica (Legge 289/2002): 22.10.2014, No. 146. *Asso360 – Il software di contabilità e gestionale per le associazioni sportive e no profit*. 20.07.2016. Retrieved from <https://www.asso360.it/blog/legge-289-2002-articolo-90-comma-8/> (access date: 18.10.2025).
15. France – World's Leading Sport Systems. *Project Play*. Retrieved from <https://projectplay.org/world-sport-systems/france> (access date: 29.06.2025).
16. Gasparini, W. Sports organisations and policies in France. *Taylor & Francis Group*. 2020. p. 13. Retrieved from <https://www.taylorfrancis.com/chapters/edit/10.4324/9781351118064-8/sports-organisations-policies-france-william-gasparini> (access date: 18.10.2025).
17. Italian National Olympic Committee (CONI). *CONI*. Retrieved from <https://www.coni.it/en/coni-eng.html> (access date: 18.10.2025).
18. Laws and Statute. *Comitato Olimpico Nazionale Italiano (CONI)*. URL: <https://www.coni.it/en/coni-eng/laws-and-statute.html> (Access date: 18.10.2025).
19. LEGGE 13 dicembre 1989, n. 401. *Normattiva – La legge italiana*. Retrieved from <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:1989-12-13:401> (access date: 18.10.2025).
20. LEGGE 8 agosto 2019, n. 86. *Gazzetta Ufficiale*, 16.08.2019. Retrieved from <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2019/08/16/19G00098/sg> (access date: 18.10.2025).
21. Les Missions. *CNOSF – Comité National Olympique et Sportif Français*. URL: <https://cnosf.franceolympique.com/les-missions> (access date: 18.10.2025).
22. Ley 39/2022, de 30 de diciembre, del Deporte. *Agencia Estatal Boletín Oficial del Estado*, 31.12.2022, pp. 193306–193397. Retrieved from https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2022-24430 (access date: 18.10.2025).
23. List of countries by GDP (nominal). *Wikipedia, The Free Encyclopedia*. Retrieved from [https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_\(nominal\)](https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_GDP_(nominal)) (access date: 18.10.2025).
24. Loi du 1er juillet 1901 relative au contrat d'association. *Légifrance – Le service public de la diffusion du droit*. Retrieved from <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/LEGITEXT000006069570/> (access date: 18.10.2025).
25. LOI n 2003-709 du 1er août 2003 relative au mécénat, aux associations et aux fondations. *Légifrance – Le service public de la diffusion du droit*. Retrieved from <https://www.legifrance.gouv.fr/jorf/id/JORFTEXT000000244095/> (access date: 18.10.2025).
26. Ministère des Sports, de la Jeunesse et de la Vie associative. *sports.gouv.fr*. Retrieved from <https://www.sports.gouv.fr> (access date: 18.10.2025).
27. Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes. *Web del Ministerio de Educación, Formación Profesional y Deportes*. Retrieved from <https://www.educacionfpydeportes.gob.es/ministerio.html> (access date: 18.10.2025).

28. More adults are active in areas with a higher number of sports facilities. *Active Together*. Retrieved from <https://www.active-together.org/news/2024/03/more-adults-are-active-in-areas-with-a-higher-number-of-sports-facilities> (access date: 18.10.2025).
29. Presupuestos del CSD en 2023. *Consejo Superior de Deportes*. Retrieved from <https://www.csd.gob.es/es/presupuestos-del-csd-en-2023> (access date: 18.10.2025).
30. Puig, N., Martínez, J., García, B. (2010). Sport policy in Spain. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 2(3), 381–390. <https://doi.org/10.1080/19406940.2010.519343>
31. Report: number of sports clubs in the UK reaches 151.000. *Club Management Association of Europe*. Retrieved from https://www.cmaeurope.org/cmae_news/number-of-sports-clubs-in-uk (access date: 18.10.2025).
32. Schut, P.O., Collinet, C. (2014). French sports policies for young people: fragmentation and coordination modes. *International Journal of Sport Policy and Politics*, 8(1), 117–134. <https://doi.org/10.1080/19406940.2014.936961>
33. Sponsorships in favour of Amateur Sports Associations: the Italian Supreme Court rules on the deductibility of costs. *Martini Manna & Partners*, 21.03.2024. Retrieved from <https://www.martinimanna.com/blog/sponsorships-in-favour-of-amateur-sports-associations-the-italian-supreme-court-rules-on-the-deductibility-of-costs> (access date: 18.10.2025).
34. Sport England framework document 2023. Department for Culture, Media and Sport. GOV.UK. Retrieved from <https://www.gov.uk/government/publications/sport-england-framework-document-2023/sport-england-framework-document-2023> (access date: 18.10.2025).
35. Sport England. *Sport England*. Retrieved from <https://www.sportengland.org> (access date: 18.10.2025).
36. Sportsponsoring – Bestandteile und Vertragsdetails. *WBS.LEGAL*. Retrieved from <https://www.wbs.legal/sportrecht/sportsponsoring> (access date: 18.10.2025).
37. Team GB. *Team GB*. Retrieved from <https://www.teamgb.com> (access date: 18.10.2025).
38. UK Sport. *UK Sport*. Retrieved from <https://www.uksport.gov.uk/about-us> (access date: 18.10.2025).
39. White Paper on Sport. *European Commission*, 2007. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52007DC0391> (access date: 18.10.2025).

Дата надходження статті: 09.09.2025

Дата прийняття статті: 27.10.2025

Опубліковано: 28.11.2025

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРІВ

Макаренко О. А. <https://orcid.org/0000-0001-9545-0239>, makarenko.olia2017@gmail.com

Кропивницька Т. А. <https://orcid.org/0000-0002-3347-4216>, tatyana_kropivnitskaya@ukr.net

Національний університет фізичного виховання і спорту України, вул. Фізкультури, 1, м. Київ, 03150, Україна

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

Makarenko O. <https://orcid.org/0000-0001-9545-0239>, makarenko.olia2017@gmail.com

Kropyvnytska T. <https://orcid.org/0000-0002-3347-4216>, tatyana_kropivnitskaya@ukr.net

National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Fizkul'tury str., 1, Kyiv, 03150, Ukraine